

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učitelstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse pise, v oceno poslane knjige itd. ie pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 100— K, za naročnike v izdajstvu 140— K letno. Posamezna številka po K 2—.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 K za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 50 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 2 K — vin. dvakrat . . . 1 " 50 " za nadaljnja uvrščanja od petit-vrste po 60 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Telefon uredništva št. 312.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t.j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, VII., Celovška cesta 33/I

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tije so proste poštnine.

Poglavje o avtonomiji.

Da bi se do kraja ne skisala naša pušta politična godlja, so se našle brihtne glave, pa so vrgle vanjo polno dozo novega ekstrakta, ki se mu pravi — avtonomija. Vrgle so kar tako na slepo srečo, že zaradi krvavo potrebne izpremembe, za poskušnjo, da bi se pokazalo, ali bo kaj zaleglo, ali ne...

Ne smem dalje, zakaj v stanovsko glasilo spada le stanovska politika. Zato bom pisal o avtonomiji samo toliko, kolikor se tiče nas »centralistov« v UJU.

Pravijo, da je pred nekaj desetletji živel profesor zgodovine, ki se je bil tako zagrizel v punske vojne, da so mu naposled postale te vojne edini izvir vsega drugega dejanja in nehanja. Naj ga je pobaral človek za to ali ono, pa najsi bo še tako vsakdanjo stvar, zmerom se je izluščil odgovor iz punskih vojn. Tako se je zgodilo, da so zdeli ljudje temu profesorju ime »Hanibal« in ga ni več nikoli nihče tako klical, kakor je stalo v krstnem listu črno na belem. Tisti, ki so gospoda pobilže poznali, zatrjujejo, da je bil na ta zdevček sila ponosen.

Podobno se je zadnje čase zagrizel nek gospod v avtonomijo in zdaj je avtonomija alfa in omega vsega njegovega dejanja in nehanja. Celo dež in posetev peha že v avtonomijo in tako si nemara tudi on prizadeva, da bi obvisel na njem za vse čase blagodneči zdevček »Avtonomist«. Pa recimo, da je to njegova stvar. Naša stvar pa je, da se možu primerljivo zahvalimo za skrb, ki jo posveča našemu učitelstvu v premislek.

Lepo in koristno je, da se ljudje zanimajo za naš stan. Še lepše in koristneje pa je, če nam ponujajo dobrih naukov. Hvaležni smo jim za tako dobrotelost, zakaj dobro se zavedamo, da nismo popolni niti kot organizacija, še manj pa kot njeni posamezni člani. Učitelji smo in vendar še učenci. Ni nas sram tega priznanja, zakaj samo bogovi so popolni, za ljudi pa vemo, da si morajo nabirati skušenj vse do groba. Nepopolnost torej ni samo poteza naše slabosti, ampak je poteza človeške slabosti sploh. Eno pa je, kar je človeku potrebno: samospoznanje in njegova zdrava posledica: pot od slabega k dobremu.

Ni lahka ta pot. Človek le prerad krene v stran, omahuje, zaide, zabrede in to tem raje, čim bolj sta si v laseh njegova volja in moč. Zato mu je večkrat potreba preizkušnega vodnika.

Tako je tudi z nami. Saj bi niti ne bilo treba tega pripovedovati, ker vsaj nam ni nič novega, ponavljati pa moramo to pošteno izpoved samospoznanja, da ne pride kdo in nas navsezadnje prav po nemarnem ne okleveta za megalomane.

Za dobre in koristne nauke smo vsakomur hvaležni. Ne branimo se jih, temveč se radi ravnamo po njih vselej in povsod. Drugače pa je, če nam kdo prišumari z zabuhlimi frazami in jih hoče po vsej sili postaviti v naš evangelij. Med te spada g. »Avtonomist« s svojo modrostjo, ki jo ponuja našemu učitelstvu v premislek.

Najprej nam nameče par oguljenih besed o »Kačurjih« in »Hlapcih« in potem kratkotalno pove, da je »vloga, ki jo je igralo učitelstvo doslej v našem javnem življenju in jo igra še danes, naravnost ponižujoča«. Seveda nas je učeni gospod pobasal vse skupaj v eno vrečo in najdal nanjo še ta-le klasični stavček: »V se-

demdesetih letih je bilo (učitelstvo) prepričano, da vladajočim nemškutarjem, v devetdesetih letih in pozneje je prijadralo med liberalce in lomilo zanje svoja kopja, pred vojno se je začelo zatekati pod mogočno »r. Šušteršičevo okrilje, danes je pa najglasnejši glasnik centralističnega bankokratstva naših »demokratov« in oboroževatelj katastrofalne politike Svetozarja Pribečevića«. Tako izgleda torej naša klavrna zgodovina: šiba na vodi, list v vetru...

Gospoda »Avtonomista« čisto nič ne moti, da »Dejanja govore« precej drugače o naši preteklosti, tudi ga ne moti, da smo si zgradili mogočno stanovsko organizacijo, ki smo vrgli iz nje enkrat za vselej vso politično nesnago in si napisali na prapor samo ime jugoslovanskega učitelja. Ne moti ga niti naša stanovska zavednost in disciplina, ki sta se dovolj jasno pokazali iz volitev v višji šolski svet. Vse to moža vedoma prav nič ne zanima. Njega boli samo to, da se učitelstvo neče pehati za »avtonomijo«, to se pravi, ogorčen je, da si ne želimo več nazaj tistih inkvizitorskih časov, ko smo morali molče nastavljaliti pleča, da so lomstile po nas avtonomistovske batine raznih c. kr. rabljev.

Gospoda »Avtonomista« moti, da smo si izbrali pot svobode, tiste svobode, ki je vredna človeka XX. stoletja, ki je vredna našega toliko zbeganega naroda. Moti ga, da hočemo na to svetlo pot lepše hodočnosti pripeljati tudi tiste nesrečne množice našega ljudstva, ki jih razni demagogi namenoma zadržujejo v temi, da jim lažje pijejo kri in mozeg. Ti krvosesi dobro vedo, da so jim štete ure, od tod njihov obupni boj za obstanek laži in prevar. Toda učitelstvo, ki se je po svoji ogromni večini otreslo teh ciničnih parasitov, bo napelo vse svoje sile, da bo tudi narodu pokazalo edino pravo pot — pot v svobodo, ki nam jo more dati samo krepka Jugoslavija, nikoli pa kako avtonomistično zmašilo po c. kr. avstrijskem receptu.

Zato nam izvablja samo pomilovalen nasmeh, ako vzdigne g. »Avtonomist« (ki smo ga včasih smatrali za precej resnega moža) svoj doktrinarski kazalec, pa nam požuga: »Gorje vsem onim izdajalcem, ki bodo iz naivnosti, zaslepljenosti ali iz osebnih interesov padali lastnemu narodu v hrbet pri njegovem življenjskem in existenčnem boju. Oni stan, ki hoče biti voditelj in učitelj ljudstva, ki pravi, da je pionir prosvete in kulture, bo stal pred narodom kot njegov največji sovražnik, kot izdajalec v njegovem najsvetejšem boju. Ljudstvo ne bo gledalo proti vaški šoli kot učilnici svoje mladine, v učitelju ne bo videlo svojega prijatelja in voditelja, ampak svojega sovražnika hlapca one klike, ki ga tlačijo k tlom in mu sesa kri« — in ta klika je tista, ki so jo zdaj vsa usta polna »avtonomije«, ki boleha takorekoč na kronični avtonomiji.

Tovariši in tovarišice v UJU! Taki in podobni »avtonomistični« izbruhi so nam v dokaz, da je pot, ki jo hodimo daleč od političnega gnoja edino prava. Le dalje po tej poti in nikoli več v stran! Nikoli ne pozabimo, kdo nas je oprostil stoletnih verig hlapčevanja! Živela enotna Jugoslavija! Živela naša mlada, krepka organizacija!

—az—

Vsak Jugoslovčan mora biti član „Jugoslovanske Maticel“

Prave besede o pravem času.

Izvajanjem viš. nadzornika Gangla v 14. števil. »Tovariša« pač nimam nič pristaniti. Saj so tam besede za blagor naroda iskreno vnetega moža. Kdor se pa čuti prizadetega, naj reče »mea culpa« ter skuša zamujeno nadomestiti.

Clankar »Kmet. Lista« pa naj pomni, kako težko je tintam stališče učitelja med kmeti. Tukaj je učitelj istinito zidar, ki ob cesti zida in tak ima mnogo mojstrov. Vsako gibanje učitelja se koj kritikuje. Učitelj si po naziranju znane stranke med ljudstvom ne sme pridobiti tal; smatra se naj kot neko potrebno zlo. Le berite klerikalne časopise! Ako ti ne zadoštujejo, spravilo se nad učitelja celo v cerkvi. Učitelj, ki živi med takimi zagrizenci, mora imeti dobre živce. V avstrijskih časih so se hranili pri štaj. dež. šol. svetu vsi izrezki »Gospodarja« in »Strazhe«, v katerih je bil napaden učitelj(ica), to seveda po zaslugah takratnih policistov okr. šol. nadzornikov. Ako se je pa učitelj krepko in uspešno v bran postavil, razkričali so ga, včasih celo v lastnih vrstah za politično nestrpnega. Upam, da sedanja naša uprava nima tega postopanja. Lahko razumljivo je, da marsikateri učitelj stori v šoli svojo dolžnost, za drugo se pa ne briga, da si ne greni življenja.

Mladi učitelj, ki še med ljudstvom ni vkoreninjen s kulturnim delom, jako težko začne. Ako je le Sokol, že zadostuje, da ga začnejo črniti in preganjati. Vsaka malenkost jim je povod, da jo razobnoja za velikanski greh. Marsikateri duhovnik ali njegov pristaš desetkrat huje greši, vendar se nihče nad tem ne spottika.

Rojenice svoje darove različno dele. Eden ljubi godbo in se peča z njo; drugi je učenjak kakor botanik, zgodovinar itd. ter o svoji stroki piše; tretji je zopet sadjar in vinogradar. Vsaki se peča s stroko, v kateri je čim višje izobražen. In to je prav! Kako more posameznik nekaj nuditi, česar sam nima. Vsi ti vrše svojo narodno kulturno delo — akoravno se to hipno med kmeti ne pozna.

Clankar v »Kmet. Listu« našteva samo knjižnice in predavanja. Prvi posel je vendar lahek, ako je le knjižnica pri rokah in ako ljudstvo ve za njo. Šoli odrasla kmetska mladina pozimi, ob praznikih in nedeljah jako rada bere. Isto je s predavanji, samo, da bo učitelj predaval ono snov, katero obvladuje, v kateri je strokovnjak in ako ga nasprotniki ne ovirajo. Tukaj bi se ga pa moralo vabiti, vzpodbujati in ščititi.

Spominjam se jeseni l. 1919., ko so klerikalni zagrizenci zbobnali k posvetovanju župane našega okraja. V »Uradnem Listu« so čitali naše plače in da mora občina učiteljem preskrbeti stanovanje in kurivo. Koliko prahu je vzdignila ta nevilhta in so šli pri tem na lim tudi »Samostojni«. Učitelji smo vedeli, da je kaj takega v naših razmerah nemogoče in tudi na nobeni šoli obeh okrajev učitelstvo ni kuriva od kraj. šol. svetov zahtevalo. Da se je tam blatil naš stan, je umevno. Mi smo pa rekli takrat: »Klerikalci« in »Samostojni« gredo v en koš — sicer bi zadnja stranka med nami imela več pristašev, saj je po svojem programu učitelju, kateri živi med kmeti, simpatična.

Beg iz dežele opravičujem. Zakaj bi si pa človek ne smel zboljšati svojega socialnega in tudi gmočnega stališča, ako se mu prilika nudi. Sicer pa pot mest-

nega učitelja tudi ni uglašena, kajti moje šolske mladine med kmeti nikdar ne zamenjam z njegovo. Tudi on je zidar, kakor sem v uvodu omenil, a po mestu hodi mnogo ljudi in v tej množici se posameznik zgubi. Izpostavljen tedaj ni izbruhom politične surovosti v toliki meri in samo zaradi tega ga že odnekaj zavidam.

Naj pride kmet iz ravnine orat hribovito njivo, naj meče težko ilovnato brazdo v breg. Kako se bo trudil za ljubi kruhek! Isto mečemo mi stranski učitelji našo življenjsko brazdo z velikim trudom.

Za to naj bi se nam pa nudilo dostojno stanovanje in z učili dobro opremljene šole. Pojdimo pogledat bivše nemške šole v naših krajih! Znali so opremiti te zavode in raditega se je ponemčurjenje tako bujno vršilo. Stranske šole so se razširjale ter se je štedilo z izdatki za stanovanje učitelja(ice) Ta si je dobil na vasi stanovanje. Pred vojno je bil kmet s 5—6 K na mesec zadovoljen. Po vojni mu ni zadostovalo 30—40 K. Zahteval bi za sobo v treh metrih tudi 100 K, a bal se je kazni, postavil učitelja na cesto, sobo pa porabil za lastno ugodnost ali pa tam nastanil dninarja.

Skrbite tedaj na stranskih šolah za dostojna stanovanja. V krajih, kjer so že nekdanj odločevali šoli naklonjeni možje, dobi učitelj pristo stanovanje, kakor bremo v razpisih različnih služb. To pa gotovo radi tega, da občina dobi dobrega in zadovoljnega učitelja. Vsak bo šel službovat tja, kjer dobi stanovanje in ne tja, kjer ga za pošten denar sploh ne dobi.

Tudi učiteljica opravlja kulturno delo, ako n. pr. poučuje ročna dela, ker tudi to štejem sem. Oziraje se na razmere in potrebe ljudstva, napravi mnogo koristnega. Sicer bodo pa naše tovarišice dobile obilo posla v »Kolu slovenskih sester« in tam naj ne bi nobene manjkalo. Ona lahko vodi knjižnice, lahko predava o zelenjadi in cvetlicah, o kuhi in gospodinjstvu. Za ta posel mora pa imeti oni temperament kakor učitelj. Inštitucija učiteljice je med našim ljudstvom precej nova, kajti pred 30 leti smo imeli v celem okraju le eno učiteljico in še to na tržki šoli. Konservativen naš kmet je poznal prej le učitelja ter bo tak preteklo še nekaj časa, predno bo stopila učiteljica s podrobnim delom med ljudstvo.

Konečno vabim vse mlade tovariše med kmete. Ako je delo težje, so pa uspehi in hvaležnost tem večja. Kakor je kmetsko ljudstvo v pretežni večini nepokvarjeno, tako je duša kmetskega otroka nežnejša in pristopnejša. Otroška duša Ti bo ključ do srca staršev in ko si pridobiš te, si na konju. Veseliš se in žaluješ s kmetom, obratno pa, ako Te tarejo skrbi in nadloge, pomaga Ti in Te tolaži tudi trpin — kmet. Uredi si šolski vrt s čebelnjakom in Tvoje življenje bo polno noezije, katere v mestih in prometnih krajih ne najdeš. Upamo, da bo sprejet za kancelarparagrafom tudi šolski zakon; potem nisi več na milost in nemilost izročen političnim demagogom.

T. Kurbus.

Dopis iz Prekmurja.

Na občnem zboru »Učiteljskega društva za krški okraj« je učitelstvo ponovno protestiralo proti nastavljanju nekvalificiranih učnih moči. V normalnih razmerah bi podpisala tudi jaz to resolucijo z obema rokama. Ali danes in tu v Prekmurju so pa razmere popolnoma drugač-

ne. Pridite, tovariši in tovarišice iz krškega okraja, pogledat tukajšnjo šolo, kjer poučuje nadarjeno prekmursko mladino madžaronski učitelj, ki slovensko ne razume. Pritrdili mi bode, da gimnazijec, ki pride semkaj službovat samo iz narodnega navdušenja, bo stokrat več storil za narodovo in državno idejo nego učitelj, ki mu je največja svetinja na svetu krona sv. Štefana. In ti madžarski učitelji so tako predrzni, da javno izpovedo, da ne bodo vzgajali naše slovenske mladine v jugoslovanskem duhu, bodo pač le mirno še dalje služili lepe jugoslovanske dinarje.

Ne poznate razmer v Prekmurju!

Vam v lepi Krški dolini je lahko sklepati resolucije; ali težje je tukaj službovati. Le pridite vsi semkaj na ekspanirana mesta, na madžarsko državno mejo, kjer slišite vsak dan, da bodo prišli blaženi sinovi Arpada; in to vam ne govori samo preprost kmet, temveč plebanuš (župnik), predsednik krajnega šolskega sveta in katihet kaplan. Slišali bode vsak dan od teh inteligentov, kako nemoteno zabavljajo čez Jugoslavijo in čez kranjsko učiteljstvo. In v šoli bode učili Vi v književni slovenščini, a katihet verouk v prekmurščini z madžarskim pravopisom. In če ga bode lepo opozorili, da ima po nalogu civilnega komisarja poučevati v književni slovenščini, vam prav mirno odvrne, da je zanj merodajen samo škof iz Sambatelija. Torej iz blaženega Magjar orszag.

Le pridite semkaj vsaj za eno leto, gospod nadzornik vas bo sprejel z obema rokama. Ne odrekam vam narodne zavednosti, ali vendar se bode desetkrat premislili priti semkaj. Pri vas živite mirno; le tu pa tam ob volitvah se spoprimate, a drugače je pri nas. Ljudstvo nahujskano od plebanušev in odpuščenih, oziroma nastavljenih školnikov, katerim prvim naša vlada v zahvalo za njihovo razdiralno in hujskajoče delo daje lepo penzijo, mesto da jih požene v blaženo deželjo svetega Istvana ne mara nas ter javno zahteva samo stare madžarske šolnike. Le čitajte Kleklove »Prekmurske Novine«, prijeli se bode za glavo in se vpraševali, ali je to možno?

Dobro veste, da je zaveden učitelj najboljši branilci proti potujčevanju: on je sejalec narodnostne in državne ideje. Tu sem pridite vsi vi, ki vam je na srcu dobrobit države in naroda.

Nadzornik je primoran nastavljeni madžaronske Prekmurce, da niso otroci brez pouka, ali pa v pomanjkanju kvalificiranih, nekvalificirane moči, samo zato, da se zaseje seme narodnostne zavednosti. Tu v Prekmurju je prva in najsvetejša naloga šole ucepiti ljudstvu in mladini prepričanje, da so Slovenci, sinovi velike Majke Slave in ne sužnji Arpadov. Tu ne gre toliko za to, da naučimo deco bog zna koliko, temveč, da jih vzgajamo za značajne in zavedne državljane Jugoslovence. Tu sem spada zaveden in vnet Slovenec, učitelj, pa naj bo izprašan ali ne, samo da zna sejati seme narodovega ujedinjenja.

Oglasila sem se radi tega, ker vidim, da službujejo v Prekmurju nekateri nekvalificirani, a navdušeni orači in sejanci Slovenci. Toliko v njihovo obrambo. Za druge okraje seveda ne veljajo moji razlogi.

Sicer pa, tovariši, bodite pomirjeni in naberite poročilo VI. seje ožjega sosvetja UJU, poverjeništvu Ljubljana z dne 17. februarja 1921, točka 3. b). M. K. F.

Naredba poverjeništvu za uk in bogočastje.

z dne 13. aprila 1921., s katero se izpreminjajo nekateri členi dokončnega šolskega in učnega reda ter se v ljudsko šolo uvajata dva nova predmeta.

Ker sta se »šolska matica« in »katalog« na ljudskih šolah združila v eno tiskovino, »matični list«, in ker se bo izza šolskega leta 1921./1922. začela izdajati knjižica »izkaz o šolskem napredku« namesto dosedanjih »naznanik«, se ukinjajo v dokončnem šolskem in učnem redu z dne 29. septembra 1905., št. 49 ministr. naredbenika, nastopni členi: 21. do vštete 23., 35., 40. do vštete 43., 87. do vštete 90. in 94.; člen 136. pa se glede razrednih katalogov spravlja v sklad s to naredbo.

Prav tako se ukinjajo izvršilne naredbe bivšega kranjskega in štajerskega deželnega šolskega sveta, kolikor se nanašajo na zgoraj ukinjene paragrafe dokončnega šolskega in učnega reda.

Ukinjeni členi navedenega šolskega in učnega reda se nadomeščajo s tem-le besedilom:

A. Šolsko popisovanje in evidenca otrok, ki so zavezani hoditi v šolo.

§ 1.

Za lastni šolski okoliš izvrši šolsko popisovanje šolski voditelj od hiše do hiše, in sicer naj-

kasneje 14 dni pred začetkom novega šolskega leta Zapiske, ki jih je nabral pri šolskem popisovanju, mora primerjati s krstno knjigo ali z drugimi, uradno zanesljivimi statističnimi izkazi. V dvomljivih primerih naj se obrne za posredovanje na pristojno okrajno (mestno) šolsko oblastvo. Za šolsko popisovanje se določi iz zaklada krajnega šolskega sveta posebna nagrada, ki se ravna po povprečnem številu novincev ter znaša za vsakega otroka po dva dinarja.

§ 2.

Vsak otrok, ki je zavezan hoditi v šolo, dobi svoj »matični list«. Ti listi se shranjujejo, ufa-betno urejeni po šolskih letnikih, pri šolskem vodstvu. Ureditev »matičnih listov« po letnikih in zaporednih številkah izkazuje »kazalo matičnih listov«, ki obseza tudi vsakoletno izdelani »pregled otrok, ki so zavezani hoditi v šolo«. Za izvršitev razrednikove dolžnosti pod B 8. te naredbe se »matični listi« za vsak primer posebe izročajo razrednikom, ki jih rabijo.

»Matični list« se tudi vpiše in uvrsti, če otrok iz kakršnegakoli vzroka dotično leto še ni vstopil v šolo.

§ 3.

»Matični list« obseza na prvi strani podatke o otrokovem rojstvu, je li zakonski ali nezakonski, o njegovi narodnosti, njegovem veroizpovedanju, cepljenju koz, njegovem bivališču in njegovi pristojnosti: o imenu, stanu in bivališču staršev (namestnikov), zakonitega varuha, naslov zakonitega varuškega oblastva; izkaz o otrokovem preseljevanju med zakonito šolsko dobo. Druga stran služi razredovanju in sumarnemu izkazu šolskih zamud. Tretja stran obseza otrokovo karakteristiko.

§ 4.

Prvo stran »matičnega lista« izpolni šolski voditelj tako, ko je ugotovil vse potrebne podatke. Druga stran se spisuje, kakor je to določeno v B 8. te naredbe.

Tretja stran obseza zapiske, ki se vpisujejo za vsak primer posebe z navedbo datuma in dejanja; končni vpis se izvrši po zbornem posvetovanju ob otrokovem izstopu iz šole. To stran podpisuje šolski voditelj, zadnji otrokov razrednik in veroučitelj; kjer ima šola šolskega zdravnika, jo podpiše tudi ta.

§ 5.

Ako prestopi otrok na drugo osnovno šolo, se pošlje ta prepis »matičnega lista«, ki se na novi šoli obravnava kakor izvornik toliko časa, dokler je otrok na dotični šoli. Ob njegovi zopetni preselitvi se pošlje dalje le ta prepis izvornika.

§ 6.

Vsi izvorni »matični listi« ostanejo shranjeni v arhivu šole, kjer je bil otrok popisán za takega, da je zavezan hoditi v šolo, prepisi pa v arhivu šole, na kateri je otrok zadostil šolski dolžnosti. Voditelj te šole obvesti o tem vodstvo one šole, ki hrani izvorni »matični list«, kamor dotični voditelj zabeleži dejstvo, na kateri šoli, kateri dan in katero leto je otrok zadostil šolski dolžnosti.

Prehodno določilo: Ko se na šoli uvedejo »matični listi«, jih spiše vsak razrednik za svoj razred. Dosedanja »šolska matica« in dosedanja »katalogi« se shranijo v šolskem arhivu.

§ 7.

Šolski voditelj predloži vsako leto ob začetku šolskega leta okrajnemu šolskemu svetu pregleden izkaz o številu in veroizpovedanju otrok, ki so razdeljeni na posamezne razrede, oddelke ali skupine. Na mešanih ljudskih šolah se mora to število izkazati tudi glede spola šolskih otrok.

B. Razredovanje in obveščanje staršev (namestnikov) o otrokovem šolskem napredku.

§ 8.

Razredovanje se vrši po nastopnih predpisanih redih:

a) za vedenje:

1. popolnoma pravilno,
2. pravilno,
3. manj pravilno,
4. nepravilno;

b) za pridnost:

1. prav dobra,
2. dobra,
3. zadostna,
4. nezadostna;

c) za napredek:

1. prav dobro,
2. dobro,
3. zadostno,
4. nezadostno;

č) za zunanjo obliko pisemenih izdelkov:

1. prav lična,
2. lična,
3. manj lična,
4. površna.

Ta redovna lestvica je občeveljavna; posamezni redi se vpisujejo v poluletne izkazi s številkami, v odpustnicah in izpričevalih za prestop v srednje (meščanske) šole pa z besedami. Enako se vpisujejo redi na drugi strani »matičnega lista«.

§ 9.

Vsi učni predmeti, predpisani za dotično učno stopnjo, se razredujejo poluletno. Red za vedenje in pridnost določa učiteljstvo zborna; zu-

nanja oblika pisemenih izdelkov se razreduje šele izza tretjega šolskega leta.

Rede vpisuje razrednik na drugo stran »matičnega lista«, in sicer v rubriko, ki je namenjena dotični šolski dobi učenčev, ter jih od tod prepisuje v »izkaze o šolskem napredku«; obojni vpisi se morajo popolnoma ujemati. Če otrok, ki je zavezan hoditi v šolo, še ni vstopil v šolo, se zaznamuje kot »nerazredovan zaradi...«, dokler ni začel hoditi v šolo. Poluletno in vseletno se vpisujejo v »matični list« in v »izkaz« tudi opravičene in neopravičene šolske zamude otrokove.

Ako se poučuje na ljudski šoli neobvezan predmet, je treba prej starše vprašati, ali naj se njih otrok udeležuje tega pouka.

§ 10.

»Izkaz o šolskem napredku« se dele otrokom koncem 5. in 10. šolskega meseca; v vsakem primeru se takoj po vpogledu in podpisu staršev (namestnikov) vrnejo šoli. Tu se shranjujejo, dokler otrok ne dovrši osnovne šole, ko postane »izkaz« njegova last.

Če se »izkaz« izgubi, se mora oskrbeti duplikat, ki pa se izdaje le kolkovan s kolkom 2 dinarjev in proti vplačilu 5 dinarjev; to velja vobče za duplikat kateregakoli izpričevala osnovne šole.

Ob otrokovi preselitvi na drugo osnovno šolo pošlje šolsko vodstvo obenem s prepisom »matičnega lista« tej šoli tudi »izkaz o šolskem napredku« (v izvorniku). Če se otrok presele pozneje nego mesec dni pred razredovanjem, ga razredi se razrednik šole, iz katere se je preselil.

§ 11.

»Izkaz o šolskem napredku«, ki ga običajno spisuje razrednik (razrednica), prevzemši novince, obseza:

- a) na notranji strani ovitka izpisek iz šolskega zakona;
- b) na prvi strani prepis osebnih otrokovih podatkov po »matičnem listu«;
- c) druga in tretja stran sta namenjeni izpremenbam otrokovega bivališča;
- č) na ostalih 8 straneh pa se izkazuje šolski napredek po posameznih šolskih letih in številu zamud.

Ob koncu šolskega leta se mora v »izkazu« označiti izjava, je li otrok sposoben za prestop v višji razred, oziroma v višji oddelek ali višjo skupino, ali ne.

§ 12.

Vpisovanje redov se začne v šolskem letu, ko je začel otrok hoditi v šolo; zaznamujejo pa se vsi listi po letih, v katerih mora hoditi v šolo (n. pr. 1. leto: »Nerazredovan zaradi preslabega telesnega [duševnega] razvitka«).

§ 13.

Zamude se seštevajo in vpisujejo poluletno; ob koncu vsakega šolskega leta pa se prenese v »izkaz« tudi skupno število zamud, ločeno v opravičene in neopravičene.

§ 14.

Če je otrok morda opravičen šolskega pouka sploh ali obveznega učnega predmeta v zmislu § 27. dokončnega šolskega učnega reda, se to označuje v »matičnem listu« in v »izkazu o šolskem napredku«.

§ 15.

Šolski voditelj je odgovoren za to, da so vsi »izkazi« vselej v skladu z »matičnim listom«.

§ 16.

Odpustnica, odhodnica in šolsko izpričevalo, izdano za prestop v srednje (meščanske) šole, ostanejo še nadalje neizpremenjene v veljavi. V obeh prvih primerih se otroku, ki je izstopil, izroči tudi »izkaz o šolskem napredku«, a v tretjem primeru ima pravico do njega šole po dovršen osnovnošolski obveznosti. V tem primeru se morajo posamezne strani »izkaza« izpopolniti v zmislu § 11. te naredbe.

§ 17.

Med obvezne učne predmete ljudske šole se uvajata dva nova predmeta, ki naj se sprejmeta v obrazec o »matičnem listu« in »izkazu o šolskem napredku«, namreč srbohrvaščina in deška ročna dela.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Vabilo na I. redni občni zbor »Učiteljskega zdraviliškega doma v Rogoški Slatini, registrovane zadruge z omejeno zavezo«, ki bo dne 29. maja 1921 ob 9. uri dopoldne v poslopiju okoliške šole v Celju.

Dnevni red:

1. Poročilo prvega načelstva o združnem poslovanju,
2. Poročilo načelstva o računskem zaključku za leto 1920.
3. Predlog načelstva o uporabi čist. dobička.
4. Predlog načelstva o potrditvi nakupa oz. pridobitve združnega poslopija.
5. Predlog o podelitvi odveze načelstva glede poslovanja.
6. Volitev petih članov načelstva in petih članov nadzorstva na dobo dveh let.
7. Predlog o določitvi zneska, do katerega sme zadruga najeti posojilo.
8. Slučajnosti.

Ako bi prvi sklicani občni zbor ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je po § 24. združnih pravil sklepčen ob vsakem številu zastopanih združnikov.

Na Dolu, dne 10. maja 1921.

Načelstvo.

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za Kozjanski okraj zboruje dne 19. maja na Prevorju. Začetek ob 10. uri.

Vspored:

1. Zapisnik.
2. Dopisi in društvene zadeve.
3. »Se nekaj migljajev v prilog priučenju srbohrvaščine.« (Tov. Šetinc.)
4. »Podrobni koncentrični učni načrt za višjo stopnjo trirazrednic.« (Tov. Volayšek.)
5. Slučajnosti.

Radi obeda se je prijaviti naravnost pri g. Martinu Vrečku v Žegru pri Prevorju, pošta Pilstani.

Na obilno udeležbo vabj odbor.

+ Kamniško učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 19. maja 1921 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopiju v Kamniku.

Dnevni red:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.
2. Blagajnikovo poročilo.
3. Referat tovariša Ivana Stenovca: Naredba ministrstva prosvete kraljevine SHS, ON Br. 374, 19. I. 1920 Beograd in mi.
4. Slučajnosti.

Pozivljamo članstvo, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo!

+ Odbor »Društva učiteljev in šolskih prijateljev za okraj ljubljanske okolice« ima sejo binkoštni torek 17. V. 1921 popoldne ob 3. uri v sobi »Hranilnice« v Učiteljski tiskarni v Ljubljani. Razgovor bo o društvenih zadevah sploh.

Ker je ta dan dopoldne seja širšega odbora UJU, in se te seje organizirano članstvo lahko udeleži, (glej Učit. Tovariša št. 18.), tedaj vabim k naši odborovi seji odbornike, pa tudi druge člane našega društva, ki bodo ta dan v Ljubljani. J. Žirovnik, t. č. predsednik.

+ Gornjegrajsko učiteljsko društvo napravi svoj majniški zlet v Šmartno ob Dreti dne 18. t. m. Glavna točka je hospitacija pri pouku risanja po naravi. Pričetek točno ob 10. uri. Udeleženci imajo ta dan pouka prost. Predsednik.

+ Belokranjsko učiteljsko društvo je zborovalo v Semiču 16. aprila t. l. K poročilo o tem zborovanju, ki je bilo priobčeno v št. 18. »Učit. Tovariša«, smo prejeli še sledeče pojasnilo: 4. Brezobrestno posojilo »Učit. konviktu«.

Predsednik K. Barle je v vnešenih besedah opisal potrebo tega zavoda in apeliral na vse navzoče, da podpiše vsak po svojih močeh brezobrestno posojilo. Vsi navzoči so se strinjali s tem predlogom.

V priznanje velikih zalug, ki si jih je stekel na šolskem polju naš ljubljenec Gangl in kot cestitko k njegovemu odlikovanju predlaga poročevalc sledeče:

1. Bel. uč. društvo daruj »Učit. konviktu« 2 kamna po 200 K, ki naj nosita ime »Ganglova kamna«.

2. Vse v »Bel. uč. društvo« včlanjene tovarišice in tovariši pa darujte po 20 K za nakup 6 kamnov po 200 K, ki naj nosijo isto ime.

Oba predloga sta bila navdušeno sprejeta. Želeti bi bilo, da store slično tudi druga učiteljska društva, ker se posameznika le malo obremenijo, naši započeti stavbi pa polagamo s tem kamen na kamen in uresničimo pregovor:

Zrno do zrna pogača,

kamen na kamen palača!

Poznemajte!

V Metliki, dne 3. maja 1921.

Menard Vilko, t. č. blagajnik bel. uč. dr.

+ Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo dne 22. maja t. l. ob 9. uri v šoli na Laškem s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. O šolstvu v Turkestanu in še kaj. Poročevalc tov. E. Adamič. 3. Slučajnosti.

Tovariši pevovodja prosj vse pevce in pevke, naj se zber ob 8. uri k pevski vaji.

Kot dobrodošli gostje se udeležijo zborovanja članj Celjskega učit. društva, ki priredi tega dne svoj majniški izlet na Laško.

Zaradi obeda je potrebno, da se zgleda vsakdo vsaj do 20. t. m. pri tov. Ivanu Četina, nadučitelju v Laškem, ki bo ukrenil v tem oziru vse. Ker prihaja vlak od severa precej zgodaj, je treba, da pohite tudi vsi udeležniki z juga s prvim vlakom jutraj na Laško.

Tovarišice, tovariši, pridite vsi, da se spoznamo s člani bratskega društva, sklenemo tovariško vzajemnost in si podamo roke v prijateljski pozdrav! Zborovanje naj velja tudi za naše društvo kot majniški izlet, posvečeno bolj razvedrilu nego resnemu delu. Da pridete vsi, to pričakule zanesljivo vodstvo.

+ Občni zbor okrajnega učiteljskega društva za litjski okraj se je vršil ob jako povoljni udeležbi dne 30. aprila 1921 v Litiji. To zborovanje so počastili s svojo navzočnostjo tudi ti le gospodje: poverjenik za uk in bogočastje dvorni svetnik g. dr. Skaberne, vladni svetnik in predsednik okrajnega šolskega sveta g. Podboj, sodni predstojnik deželnosodni svetnik g. Žigon, ravmatelj Jakob Dimnik in učitelj-skladatelj, tovariš Emil Adamič. Med udeležniki smo opazili tudi več to-

varišev in tovarišic, ki so v najbolj kritičnem času neumorno delovali v našem Korotanu in so po prebitem ledu prišli na začasen oddih v naš okraj.

Dopolodne ob 10. uri se je vršilo zborovanje učiteljic. H kratu je bila tudi seja stalnega odbora. Ob 13. uri pa je otvoril občni zbor okrajni šol. nadzornik tov. Iv. Bezeljak ter nam predstavil s primernim pozdravnim govorom vladne zastopnike, nakar je g. poverjenik, živalno akklamiran, pričel s svojim stvarno izbranim in ute-meljenim govorom o ljudskem in obrtnem solstvu ter njega delovanju predvsem v šoli, in po danih okoliščinah in sposobnostih tudi izven nje, v pro-spehi nadaljnjega izobraževanja. Nato sta nasto-pila še dva referenta in sicer gđc. tov. Jerica Zemljanova, ki je s poljudnimi izvajaji temeljito obdelala gospodinjstvo stroko, ter nudila našim morda še ne toliko izurjenim tovarišicam mnogo praktičnih nasvetov in navodil. Tej je sledil to-variš Tone Lazar, ki nas je navduševal za naše podjamljene brate, ter nas rotil, da naj ne miruje naše srce in celo mrtvo truplo ne, dokler Gospa Sveta, Trst, Gorica, Soča, Zader in Reka ne bodo zopet naša! — Nato se je vršila volitev novega odbora, ki je naslednji: predsednik, nadučitelj Janko Levstik, podpredsednik, nadučitelj Bernard Andolišek, tajnik, tov. Matija Pelko, namestnik tovariš Joško Macarol, blagajničarka tovarišica Ivanka Dolinarjeva, namestnik tovariš nadučitelj Vinko Okorn; ostalim namestnikom so izvoljeni: tov. nadučitelj Josip Zajec, Fran Kozjak in Fran Samec. Preglednikom računov se določita tov. Marica Azmanova in Fran Ogledar. — Ob tej priliki smo bili namenjeni ogledati si predilnico in cinkarno v Litiji, toda vsled preobilice gradiva, smo žal, to namero morali za enkrat opustiti. Po zborovanju nam je bilo le malo časa odmer-jene za zabavo in prost razgovor. Upam, da se to dopolni v svrhu bližjega spoznavanja pri prihodnjem zborovanju, ki se vrši v Ljubljani, dne 4. junija 1921. Dnevni red z določenim vzpo-redom bo pravočasno objavljen.

Končno naj bo naknadno omenjeno, da je naše društvo slavilo svojo 30 letnico v Ljubljani dne 16. oktobra 1920. Tozadevno poročilo je bilo vsled neželbe pomote takrat izostalo; Dne 21. okt. 1890 so bila potrjena naša društvena pravila. Nato se je dne 19. novembra 1890 vršil prvi redni občni zbor, pri katerem je bil izvoljen za pred-sednika pokojni tov. Jernej Ravnikar. Za tem so društvo vodili še danes delujoči tovariši, in sicer najdalje izmed vseh tov. nadučitelj Josip Zajec. V najtežji dobi zadnjih 9 let nas je pa vzorno zastopal naš sedanjí okr. šol. nadzornik tov. I. Bezeljak. Potom pričujočih vrstic se od njega društvo hvaležno poslavlja in se mu on enom najlepše zahvaljuje za njegovo vztrajno in požrtvovalno delo!

Tajnik.

Vestnik meščanskih šol.

Mariborski odsek društva meščanskošolskih učiteljev je zboroval dne 7. maja t. l. ob 14. uri v dekliški meščanski šoli v Ptujcu. Navzo-čih je bilo 30 tovarišev oziroma tovarišic.

Važne točke dnevnega reda so bile: discipli-narni red za mešč. šole, vzprejemni izpit, oziroma preizkusna doba za mešč. šolah in z ozirom na tovariša Humeka referat pri mariborski okrajni učiteljski konferenci: »Kaj zahteva meščanska šola od ljudske šole glede učencev, ki prestopajo v meščansko šolo,« razgovor o tej zadevi. — Tov. Poljanec in gđc. tov. Levstik je bila pover-ljena naloga prikrojiti razne prej veljavne disci-plinarne rede mešč. šol sedanjim razmeram. Ta osnutek bo nato proučil društveni odbor ter ga izročil viš. šol. svetu v odobrenje. Glede učencev za vzprejem v mešč. šolo so bili vsi člani edini v tem, da se uvede na mešč. šole preizkusna doba, ki trajaj do Božiča. Vzprejemni izpit je pre-površno in preiluzorično sredstvo za določitev učenceve sposobnosti. Do Božiča pa ima vsak učitelj prilike dovolj spoznati učenca. Takrat naj bo prilika dana uč. lok. konferenci, da izključi vse one učence, ki ne kažejo dovoljne sposobnosti in marljivosti. Nikakor pa ne sme biti vezana iz-ključitev učenca na določeno število negativnih redov, kot je to običaj na srednjih šolah, temveč učit. zbor imej tukaj neomejeno kompetentnost. Za naš sklad se je nabralo 130 K.

Iz Jugoslavije.

Načrt novega šolskega zakona. Včerajšnjemu »Jutru« poročajo iz Beo-grada: Ministrstvo prosvete je sklicalo komisijo, da sestavi načrt novega šol-skega zakona za vso državo. Komisija je začela v ponedeljek z delom. Člani komi-sije so: dr. Rajičić, Milj. Stanković, Jović, Milan Popović, vsi iz Beograda; Dapčević iz Cetinja, Vukčević iz Podgorice, Si-monović iz Skoplja, E. Gangl iz Ljublja-ne, Tunkel iz Zagreba, Mandić iz Sara-jeva, Punjera iz Splita, Petrović iz No-vega Sada. Predsednik komisije je Lju-bomir Protić iz Beograda, referent pa M. Stanković. — Osnovno načelo načrta no-vega šolskega zakona je dotični člen ustave in sentžermenske pogodbe, ki na-šaša na narodne manjšine. Sprejeta je osemletna šolska obveznost za vso drža-vo. Posebno poglavje zakona obsegajo določbe glede meščanskih šol, ki se usta-nove po vsej državi. Za ustanovitev no-vih šol zadošča število 30 otrok. Vse šol-stvo je državno: povsod, tud v manjšin-

skih šolah se mora vršiti pouk v držav-nem jeziku. Vse dosedanje zasebne ljud-ske in meščanske šole naj prevzame dr-žava. Šolsko upravo prve inštanice pred-stavlja šolski odbor, ki pa nima ničesar opraviti z osebnimi zadevami učiteljstva. Po tem načrtu so torej šolski sveti uk-njeni. Delo komisije stoni v glavnem na načrtu, ki ga je izdelalo v Udruženju ju-goslovanskih učiteljev organizirano slo-vensko učiteljstvo.

Imenovanja. Na seji višjega šol-skega sveta dne 6. in 7. t. m. so bili stal-nim imenovani: Za nadučitelja na deški ljudski šoli v Kranju Vilibald Rus; za na-dučiteljico na dekliški ljudski šoli v Kranju Janja Miklavčičeva; za učitelja na deški ljudski šoli v Kranju Vladimir Rojina; za učiteljico na dekliški ljudski šoli v Kranju Železnik-Jeranova; za nadučitelja na ljudski šoli v Mozlju Lokar; za nadučite-lja na ljudski šoli v Zgornji Šiški Korbar; pri Sv. Petru pri Ljubljani Pfeifer Ana, v Gotevici Poznikova I., v Moravčah Tom-čeva v Ribnici Sedej Ana, Oberman Jo-sipina in Sedej Josipina, za nadučitelja na slovenski ljudski šoli v Kočevju Be-treani Božidar, za učitelje na slovenski ljudski šoli v Kočevju Jaklič Joško, Šu-steršič Ernest, Strel Jadviga, Betreani-Virkova. — Na bivšem Štajerskem: Si-košek Terezija, Tavčar Marija in Novak Vincencija za učiteljice v Brežicah; Ru-dolf Žnidaršič za nadučitelja in Fabijan Antonija za učiteljico na ljudski šoli v Do-brni; Maurič Peter za nadučitelja v Novi Štifti; okrajni šolski nadzornik Henrik Šel za nadučitelja na deški ljudski šoli v Konjicah; Pust Kristina za učiteljico na dekliški ljudski šoli v Trbovljah-Vodah; Schmidlehner Ana za učiteljico pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; Hrovatič Andrej za nadučitelja na Cvenu; Mešiček Ana in Rakuša Olga za učiteljici v Laj-tersbergu-Krčevini, Modic Marija se pri-deli ljudski šoli v Sevnici; Mohar Len-dovšek Milica za učiteljico pri Sv. Mar-jeti na Dravskem polju; Lorber Alojzija za učiteljico pri Sv. Petru blizu Maribo-ra, Grlic Franja in Auguštinčič Pavla za učiteljici na dekliški ljudski šoli v Po-brežju pri Mariboru; Angela Šalda za učiteljico pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah; Mlakar Nežica za učiteljico pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju; Čokl Ignacij za nadučitelja in Čokl Franjica za učiteljico pri Sv. Marjeti niže Ptujca; Ro-ber Ana za učiteljico v Črešnjevcu; Ur-bančič - Lebar Alojzija in Puc Franja za učiteljici na dekliški ljudski šoli v Slo-venski Bistrici; Skala Anton za učitelja-veditelja v Topolšici pri Šoštanju; Sor-čan Ana in Julija Čandar-Pintar za učite-ljici na dekliški šoli v Hrastniku; Petri-ček Elizabeta za učiteljico v Žalcu; Hauptman Ulrik za nadučitelja v Ribnici na Pohorju. — Za stalne učiteljice žen-skih ročnih del so imenovane: Ivanka Ašič v Hočah (Razvanju in Reki); God-nič Marija v Žrečah (Skomarju); Unger Ěma pri Sv. Lovrencu na Dravskem po-lju (Ptujski gori); Zrimšek-Jurič Matilda v Narapljah (Majšpergu); Šviligoj Roza v Lembergu (Sladki gori pri Koprivnici); za meščansko šolo v Ljutomeru gđca. Karbova.

Razširjenje ljudskih šol. Višji šol-ski svet je dovolil razširitev sledečih ljud-skih šol: trirazrednico v Št. Rupertu v petrazrednico, trirazrednico v Begunjah nad Cerknico v štirirazrednico, triraz-rednico v Horjulu v štirirazrednico, eno-razrednico pri Sv. Trojici nad Cerknico v štirirazrednico, dvorazrednico v Šmart-nem ob Šmarno goro v štirirazrednico, štirirazrednico, šestrazrednico v Zagorju ob Savi v sedemrazrednico, šestrazredni-co v Toplicah pri Zagorju v sedemraz-rednico, petrazrednico v Kostanjevici v šestrazrednico, trirazrednico v Zalogu v štirirazrednico, petrazrednico deške šole v Kamniku v šestrazrednico, štirirazred-nico v Cerknici v šestrazrednico, petraz-rednico pri Veliki Nedelji v šestrazredni-co, petrazrednico z vzporednicama v Slovenjgradcu v šestrazrednico z eno vzporednico. — Šolski okoliš deške in dekliške ljudske šole v Ljutomeru se pri-merno preuredi. — Deška in dekliška štirirazrednica v Brežicah se preuredi v mešano osemrazrednico. — Dalje se raz-širijo šole v logaškem okraju: v Dolnjem Logatcu v šest-, v Gornjem Logatcu v pet-, v Planini v pet-, na Uncu v tri-, na Rakeku v štiri-, v Stoderšici v tri- in v Rovtah v trirazrednico. V Žiberšah se izpremeni ekskurendna šola v enoraz-rednico.

Sistemiziranje stalnih učnih mest za učiteljice ženskih ročnih del se je iz-vršilo za ljudsko šolo v Mostah pri Ljub-ljani, za ljudsko šolo v Studencih pri Ma-riboru (Karolina Roškar), za dekliško

ljudsko in meščansko šolo s sedežem na ljudski šoli v Ribnici, kjer se začasno imenjuje Frančiška Fric iz Ribnice, za ljudsko šolo v Izakovcih (imenovana je Gaberčeva), za ljudsko šolo v Polčnanu in Studencih, v Št. Vidu pri Brdu in še hkrati izpremeni učni okoliš za učiteljico ženskih ročnih del na Homcu — dodeli se Potratova, Sistemizirati se dalje dve stal-ni katehetski mesti v Mariboru, in se na-pravi potreben sklep, da sprejme država plačevanje službenih prejemkov učiteljskega osebja na licejski petrazredni ljud-ski šoli v Ljubljani.

V stalno upokožitev je sklenil višji šolski svet predložiti ministrstvu prosvete sledeče učne moči: Antona Ka-dunca, učitelja-voditelja v Tribučah; An-dreja Vrečkota, nadučitelja v Št. Lišpu pri Ženeku; Martina Laha, nadučitelja v Laporju. Vsem trem se za dolgotrajno in uspešno službovanje ob enem izreče pri-znanje in pohvala višjega šolskega sveta. Upokoje se nadalje: Vilibald Brodar-Pevčeva, učiteljica na Selih, Berta Kur-ljari, učiteljica v Rožeku. Začasno za eno leto se predlagata v upokožitev Albertna Vajdič, učiteljica v Hrušici in Marija Ja-rodlič-Selič, učiteljica v Slovenskem Lov-rencu pod Proživom. — Reaktivira se upokojena učiteljica Emilija Azmanova, sedaj začasno v Mokronogu.

Pri usposobljenostnem izpitu v aprilskem terminu 1921 na državnem učiteljskem v Ljubljani so bili usposobljeni sledeči: A) Za meščanske šole s sloven-skim učnim jezikom: Kovač Mirko, sup-plant na meščanski šoli v Celju za II. skupino Poljšak Alojzij, suplent na mešč. šoli v Celju za III. skupino, Kern Marija, suplentinja na mešč. šoli v Celju za II. skupino, Lorber Olga, suplentinja na me-ščanski šoli v Celju za III. skupino, Kunc Ivan, suplent na mešč. šoli v Ljubljani za II. skupino, Lenarčič Janko, suplent na mešč. šoli v Ljubljani za II. skupino z odli-ko, Medič Pavel, suplent na mešč. šoli v Ljubljani za III. skupino z odliko, No-vak Marija, suplentinja na mešč. šoli v Ljubljani za III. skupino, Potočnik Hele-na suplentinja na mešč. šoli v Ljubljani za I. skupino, Štamcar Antonija, suplentinja na mešč. šoli v Ljubljani za III. skupino, Vidic Marija, suplentinja na mešč. šoli v Ljubljani za I. skupino, Verbič Ivan, su-plant na mešč. šoli v Ljutomeru za II. skupino, Kamnar Marija (s. Ludovika), suplentinja na mešč. šoli v kfojji Loki za II. skupino, Pirc Ana (s. Ksaverija), su-suplentinja na mešč. šoli v Škofji Loki za III. skupino z odliko, Krakar Angela, stal-na učiteljica v Šiški za II. skupino. — B. Za obče ljudske šole: a) s sloven-skim učnim jezikom: Horvat Ru-dolf, prov. učitelj v Škofji Loki, Kresal Alojzij, prov. učitelj v Moravčah, Koben-ter Anton, prov. učitelj v Št. Andražu v I eskovcu, Križaj Ivan, prov. učitelj v Sv. Lovrencu v Slov. Goricah, Pirnat Viktor, prov. učitelj v Novem mestu, Rozman Ljudevit, suplent pri Sv. Lovrencu na Pohorju, Skubic Jakob, prov. učitelj v Črmošnjicah, Šuštaršič Josip, prov. učitelj v Črmošnjicah, Stovišek Svatopluk, pro-vizorični učitelj v Cerkljah, Wittine Ivan, nadučitelj pri Stari cerkvi na Kočevskem, Ahčin Natalija, prov. učiteljica v Begunjah nad Cerknico, Benedičič Slava, prov. učiteljica v Šmarjeti, Dular Marija, prov. učiteljica v Dobriču, Falle Julija, učite-ljica na Jesenicah, Duh Ěma, učiteljica na Tolstem vrhu Flaiss Andrejana, prov. učiteljica v Pirničah, Gruden Stefanija, učiteljica na pomožni šoli v Ljubljani, Kramaršič Ěrna, prov. učiteljica na Jese-nicah, Lobe-Bernik Avgusta, učiteljica na Robu, Magerl-Zink Marija, učiteljica na Jesenicah, Malenšek Marija, prov. učite-ljica na Raki, Markizeti Marija, prov. učiteljica pri Sv. Križu nad Jesenicami, Me-nard Ana, prov. učiteljica v Begunjah nad Cerknico, Morič Roza, prov. učiteljica na Jesenicah, Petrič Vera, prov. učiteljica v Ljubljani, Podboj Berta, prov. učiteljica v Ribnici, Rak-Plevelj, prov. učiteljica v Mengšu, Rössmann Alma, prov. učiteljica v Črmošnjicah, Rupnik Ivana, prov. učiteljica v Ljubljani z odliko, Schitnik Ma-rija, prov. učiteljica na Jesenicah, Selan Marija, prov. učiteljica v Begunjah nad Cerknico, Traun Albina, prov. učiteljica v Zagorju ob Savi, Vyzourek Zofija, prov. učiteljica v Dobrepoljah, Zdolšek Marija, prov. učiteljica v Šmartnem pri Celju, Žumer Josipina, bivša prov. učiteljica, stanujoča v Ljubljani; b) s sloven-skim in nemškim učnim jezi-kom: Gole Josip, prov. učitelj v Šmart-nem pod Šmarno goro, Bahovec Anton-ija, prov. učiteljica v Ljubljani, Kren Eli-zabeta, prov. učiteljica v Kovorju, Kuglič Marija, prov. učiteljica v Kapelah, Perko Pavlina, prov. učiteljica v Ljubljani, Ra-steiger Rudolfina, prov. učiteljica v Ljub-

ljani, Sekula Martina, prov. učiteljica v Mostah pri Ljubljani, Simončič Rudolfina, prov. učiteljica v Zagorju ob Savi, Turk Terezija, prov. učiteljica v Nemški Loki, Kunc Terezija (s. Arhangela), prov. učiteljica v zavodu za slepe v Ljubljani, Po-čivavšek Marija (s. Hildegarda), prov. učiteljica v Škofji Loki; c) med ustnim izpitom odstopilo 7; d; k izpitu nista pri-šla 2.

Priznanje in pohvalo je izrekel višji šolski svet za marljivo in uspešno delovanje v domači obrti Bele Krajine nadučiteljema Francetu Lovšinu na Vini-či ter Božo Račiču in Adlešičih in učite-ljici Poldki Baudekovi.

Razpis učiteljskih služb v Mari-boru se je izvršil na nepostaven način. Na seji višjega šolskega sveta je zahte-val prof. Voglar, da se rok za vložitvev prošnji za učiteljska mesta v Mariboru podaljša za 14 dni radi tega, ker je nad-zornik Fink razglasil ta razpis samo v Uradnem listu, ne pa vsaj tudi v enem strokovnem listu, kakor to zakon za-hteva. Ta predlog se je sprejel in tma učiteljstvo priliko, da vloží tekom pri-hodnjih 14 dni še svoje prošnje za defi-nitivna mesta v Mariboru.

V disciplinarni senat za ljudsko in meščanskošolsko učiteljstvo na bivšem Štajerskem in za ono v Prekmurju je do-ločil višji šolski svet za člana tov. A. Gnusa, ravnatelja na Dolu pri Hrastniku, za njegovega namestnika pa ravnatelja Luko Jelenca iz Ljubljane. Imenujeta se oba tudi kot zastopnika učiteljstva pri višjem šolskem svetu v kvalifikacijsko komisijo za ljudsko- in meščanskošolsko učiteljstvo.

Strokovni tečaj za izobrazbo učiteljev obrtnotrgovskih predmetov na obrtnih nadaljevalnih šolah se bo vršil na tehniški srednji šoli v Ljubljani od dne 8. julija do vštetelega dne 6. avgusta t. l. Vsi oni, ki žele biti sprejeti, naj pošljejo pro-šnje, opremljene z izpričevali in dekreti, po šolskem vodstvu do dne 31. maja 1921, ravnateljstvu tehniške srednje š. v Ljub-ljani. Vsak udeleženec, ki ima redno bi-vališče zunaj Ljubljane, dobi od poverje-ništva za tük in bogočastje denarno pod-poro, katere višina se določi, ko bo pro-račun za prihodnje upravno leto odobren. Učne pripomočke, potrebne v tečaju, preskrbi brezplačno ravnateljstvo teh. srednje šole, ki daje tudi vsa zaželjena podrobna pojasnila.

Sprejemni izpit za srednje šole. Iz profesorskih krogov smo prejeli: Sred-nješolsko učiteljstvo je odločeno, da se napravi konec vojnemu in povojnemu po-lovničarstvu. Zato bodo letos sprejemni iz-piti strogi. Zahteve so znane: računanje s celimi števili v zvezi z uporabnimi nalo-gami, iz slovensčine spretnost v čitanju in pisanju, početni nauki iz oblikoslovja, po-znavanje pravopisnih pravil, analiza pro-sto razširjenega stavka. Zlasti v analizi morajo biti učenci trdni, brez nje ni mo-koč pouk v latinščini in francoščini. Ne zadostuje pa samo mehanično znanje, na-učeno v zadnjih tednih pred izpitom, tem-več učenec mora tudi po svojem značaju (vestnost in zanimanje za učne predmete) nuditi garancije za dober uspeh v srednji šoli. Kajti srednja šola sme o božiču iz-ključiti učence, ki so sicer po srečnem slučaju prestali sprejemni izpit, a so se izkazali nesposobne za študije. Zato naj učiteljstvo dobro premisli, predno pripo-roči učenca za srednjo šolo. Da bo sodba zanesljivejša, naj se informira o uspehih tistih učencev, ki so lani vstopili v sred-njo šolo, da vidi, ali je bila prognoza o sposobnosti za srednjo šolo pravilna ali ne. Naj tudi svetuje staršem, da ne si-lijo premladih otrok v srednje šole. Kon-čno naj pošlje v srednje šole samo takšne učence, ki nameravajo študirati do kon-ca, ne pa napraviti le nekaj razredov in potem iti v strokovno šolo. Kdor se na-merava posvetiti praktičnemu poklicu, kmetijstvu, obrti ali trgovini, za tega je meščanska šola mnogo primernejša ka-kor gimnazija ali realka.

Obrtno nadaljevalne šole. (Dopis.) Že lansko leto je nek tovariš v našem li-stu omenil, naj se zopet poživí društvo učiteljstva na obrt. nad. šolah, a žal je vse zopet zaspalo. To je bilo tudi vzrok, da smo v začetku šolskega leta 1920/21, kakor slepci tavalí in nismo nič skupne-ga napravili proti vladni odredbi glede nagrad. Tako je potem učiteljstvo v Ljubljani zahtevalo za tedensko uro 80 K mesečno, kar so, kakor se mi zdi, tudi dosegli. Na Jesenicah niso hoteli pouče-vati za nagrado določeno od vlade, in tako je ind. dr. za tovarniške vajence sa-ma otvorila obrtno nad. šolo ter je učiteljstvo na tej šoli naravnost sijajno pla-čano. Na Dolenjskem nekje se je učit. iz-javilo solidarno s tovariši iz Ljubljane in

